

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования Республики Тыва
МУ Управление образования Тес-Хемского кожууна
МБОУ Кызыл-Чыраанская СОШ

РАССМОТРЕНА:

На педагогическом совете

Протокол № 33

от «30» августа 2024 г.

СОГЛАСОВАНА:

Зам. дир. по УВР

Донгак

/Донгак Е.М./

«03» сентября 2024 г.

УТВЕРЖДЕНА:

директором школы:

Эрендей А.В.

Приказ № 10

«03» сентября 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная /тувинская/ литература»

для обучающихся 8 класса

Ак-Эрик, 2024 г.

Тайылбыр бижик

Календарь-тематиктиг планнаашкынны (КТП) башкы ажыл-чорудулгазының уг-шии, уругларның сонургалының болгаш кадыкшылының байдалыга дүүштүр, бөлүктөп дээш оон-даа өске аргалар-биле өскерттип ажылдап болур. КТП-ни боттандырарда, электроннуг (чурагайлыг) өөредилге курлавырларын ажыглаарының аргаларын кичээнгейге алып, өөредилге-методиктиг материалдарны (мультимедийлиг программалар, электроннуг номнар болгаш пособиелер, электроннуг библиотекалар, виртуалдыг лабораториялар, оюннуг программалар, өөредилгениң чурагайлыг курлавырларының чыындызы) бар, белеткеп каан курлавырга даяныр, ол ышкаш башкы боду чогаадып тургузуп алгаш ажыглаар. 2022-2023 өөредилге чылында ажыглаттынып турган «Кол ниити өөредилгениң 5-9 класстарына «Төрээн (тыва) дыл» эртемниң чижек өөредилге программасында» (Тургузукчулары: ф.э.к. К.Б. Доржу, Ч.А. Сарыглар. 2021.) чамдык темаларның туруштары Федералдыг ажылчын программада (2023ч.) өскерли бергени-биле календарь-тематиктиг план тургузарына бергедээшкннер туруп болур. Ынчангаш 2024-2025 өөредилге чылында федералдыг ажылчын программаже чоорту шилчииринге методиктиг дуза чедирер сорулга-биле чижек календарь-тематиктиг планнаашкын үшкү салгалдың ӨФКС негелделеринге дүүштүр немелделерни болгаш эдилгелерни Сарыглар Ч. А. ажылдап кылган.

Кол ниити өөредилгениң төрээн дылга чижек программасын Федералдыг күрүнениң өөредилге стандартының негелделеринге дүүштүр тургускан (РФ-тин Өөредилге ямызының дужаалы, ноябрь 16, 2022, №993; №1014, 23 ноябрь 2022). Ол ышкаш Үшкү салгалдың федералдыг күрүне стандартында көрдүнген Ниити өөредилгениң утка-шынарының үндезин өзээнге болгаш Кол ниити өөредилгениң түңнелдериниң негелделеринге даянган *“Федеральная рабочая программа по предмету “Родной (тувинский) язык” для уровня основного общего образования (ООО)”* (2022) деп программаны үндезин кылдыр алган болгаш Россияның Өөредилге болгаш эртем ямызының 2022 чылдың декабрь 8-те үндүргени 732 дугаарлыг дужаалына көрдүнген өскерилгелерни өөренип көргөн. Ук материалдарда эге ниити өөредилгениң чижек программасын уламчылаар болгаш кол ниити өөредилгени улам сайзырадырының бүгү талалыг кылдыныгларын боттандырар программасының кол идеяларын болгаш дүрүмнерин, тыва дылдың онзагай демдектерин барымдаалавышаан, тургускан.

Тыва дыл – Азия диптин төвүндө чурттап чоруур түрк дылдыг чоннарның төлээзи болур тыва чоннуң төрээн дылы. Тыва дыл ук чоннуң аразында кол харылзажылга дылы болуп,

ниитилелдин аңгы-аңгы адырларында, эң ылаңгыя культура болгаш эртем төптөринде ажыглаттынып болгаш амыдыралдың янзы-бүрү негелделерин хандырып чоруурундан аңгыда, дараазында хүлээлгелерни база күүседип турар:

- тываларның салгалдарының аразында харылзажылганың база бир аргазы бооп;
- тываларның өгбелериниң чүс-чүс чылдарда аас чугаа дамчыштыр салгап ап келгени тыва улустуң байлак аас чогаалының хөй янзы жанрларының шыгжаттынып, кадагалаттынганы дыл болуп;
- амгы үеде негтереп турар массалыг чепсектерниң, уран чүүл база культураның хөй аңгы хевирлери (жанрлары) байлаа-биле ажыглаттынып;
- сөс болгаш чечен чогаалдың чогааттынып, негтереп турарының бадыткалы болуп;
- өске эртемнерни шингээдиң алырынга өзек болбушаан, уругларның бүгү талазы-биле сайзыралыга идиг болуп;
- эртемде чаа ажыдышкыннарның дылы болбушаан;
- амыдыралдың аңгы-аңгы адырларындан бүгү информация, медээлерни дамчыдар болгаш чыырының кол аргазы болуп, тыва чонга бараан болуп чоруур.

делгемчип олурун бадыткап турар.

Төрөөн дылдың метапредметтиг (предметтен дашкаар азы ооң-биле чергелештир билип алыр харылзашкак чүүлдер) хүлээлгелери уругларны школага бүгү талалыг хевирлээринге салдарлыг. Тыва дыл уругларның бодунуң көрүжүн шын илередиринге, угаап боданышкынын, интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы аян-биле бодун сайзырадырынга, чаагай мөзү-бүдүшке хевирлээринге; чаа билиглерни, мергежилдерни шингээдиң алырынга улуг ужур-дузалыг. Төрөөн дыл кижиниң бот-хуузунда чонунуң (тыва кижиниң) иштики сагыш-сеткил культуразының болгаш чечен чогаалының байлактары-биле кижини төрелгетениң культура-төөгүлүг дуржулгазын байлакштытпышаан, ниитилелдин негелделеринге чаңчыктырар харылзаа чепсээ болур.

Кол школага 9 дугаар класска төрөөн (тыва) дылды өөредириниң сорулгалары:

- Иштики сагыш-сеткили аажок байлак, бедик мөзү-бүдүштүг база бот-медерели бедик, Россияга, ооң иштинде төрөөн Тывазынга, бодунуң чуртунга бердинген, шынчы; төрөөн тыва дылынга ынак болгаш ону эки билер, хүндүлээр хамаатыны кижизидери;

- төрөөн дылын культураның болуушкуну кылдыр медресе хүлээп ап, ону чугаа чорударының, амыдыралдың аңгы-аңгы адырларына билиг, дуржулга чедип алырының болгаш ниитилелде тургустунган мораль-этиктиг негелделерин, дылдың эстетиктиг үнесин медресе билириниң кол аргазы кылдыр хүлээп алыры;

- тыва дылды хүн бүрүде амыдыралдың болгаш өөредилгениң ажил-чорудулгазында ажыглаар аргаларның бирээзи кылдыр хүлээп алыры; кижилер аразында харылзаа тударының кол аргазы кылдыр ажыглаары, өөредилгениң бүгү талалыг кылдыныгларын шингээдип алырына (ажыл-чорудулганың сорулгаларын тургузуп, оларны планнап, чугаага хамаарыштыр бот-хыналданы болгаш бот-эдилгени кылыр; чугула медээ бээр аргаларны ажыглаар; библиографтыг дилээшкиннерни кылып билир, словарьлар, энциклопедиялардан болгаш өске-даа бижимел барымдаалардан, массалыг медээ чепсектеринден болгаш Интернет четкизинден тыва дылда херек медээлерни, сөзүглелдерни тып, ушта бижип, эде тургузуп билир дээш о.ө.) ужур-дузалыг чугула дыл болуп турарын билиндирери;

- дыл системазының тургузуун, ону ажыглаарының дүрүмнерин, чугааның аянын болгаш литературлуг тыва дылдың кол негелделерин шингээдири; дылдың болуушкуннарын танып билири, оларны сайгарып, деңнеп, дүүштүрүп, бөлүктөп, үнелеп билир арга-дуржулгазын сайзырадыры, аңаа даянып аас болгаш бижимел чугаа культуразын сагыыры, чугаа чорударының хевирлерин билири, аңгы-аңгы байдалдарга дылды ажыглап шыдаары, чугаа этикединиң негелделерин шингээдип алыры; бодунуң ажыглап турары (потенциалдыг) сөс курлавырын улам байыдары; чугаада ажыглаттыннып турар грамматиктиг аргаларның хемчээлин делгемчидери; чедип алган билиглерин, мергежил, чаңчылдарын өөредилге ажил-чорудулгазына болгаш хүн бүрүде амыдыралына чугаа чорудуп тура, ажыглаар аргаларын улам байыдып сайзырадыры дээш о.ө.

9 дугаар класска өөренип шингээдип алыр кол билиглери:

Дыл, дыл дугайында ниити билиглер Бүгү делегейниң төрөөн дылдар хүнүнүн дугайында.

Ноябрь 1 – тыва дыл хүнү.

Тыва дыл – улустуң аас чогаалының болгаш чечен чогаалының дылы.

7 класска өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын

Синтаксис болгаш пунктуация Сөс каттыжышкыны.

Сөс каттыжышкынының дугайында билиг.

Сөс каттыжышкынының сөстен болгаш домактан ылгалы.

Сөс каттыжышкыннарының холбажыр аргалары: башкарылга, хамааржылга, каттыжылга.

Бөдүүн болгаш нарын сөс каттыжышкыннары.

Сөс каттыжышкыннарының синтаксистиг сайгарылгазы.

Домак.

Бөдүүн домак дугайында билиг (Домактың грамматиктиг ооргазы. Ийи составтыг, чаңгыс составтыг домактар. Делгеренгей, делгеренгей эвес домактар).

Ийи составтыг (чугула кежигүңнүг) домактар.

Домактың чугула кежигүңнери.

Кол сөс биле сөглекчиниң аразында тире.

Кол сөс, ооң илереттинери.

Кол сөстүң көргүзүкчүлери.

Сөглекчи, ооң илереттинери, хевирлери (кылыг сөстүг бөдүүн, кылыг сөстүг составтыг, ат сөстүг составтыг). Сөглекчиниң составында модальдыг сөстөр.

Делгеренгей эвес бөдүүн домактар.

Домактың синтаксистиг сайгарылгазы. Домактың ийиги черге кежигүңнери.

Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларның илереттинери.

Тодарадылга болгаш капсырылга, оларның илереттинери.

Байдалдар, оларның утка аайы-биле бөлүктери: үениң, туруштун, кылдыныг аргазының, чылдагаанның болгаш сорулганың, хемчегниң байдалдары. Байдалдарның илереттинери.

Делгеренгей домактар дугайында билиг.

Домактың синтаксистиг сайгарылгазы

Чаңгыс составтыг (чугула кежигүңнүг) домактар.

Чаңгыс составтыг домактар дугайында билиг.

Чаңгыс составтыг домактарның хевирлери.

Сөглекчи хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Тодаргай арынның домак. Тодаргай эвес арынның домак. Арын чок домактар.

Кол сөс хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Ат домактары.

Чаңгыс составтыг бөдүүн домактарның сөзүглел тургузарынга ужур-дузазы.

Чаңгыс составтыг домактарның синтаксистиг сайгарылгазы

Долу болгаш долу эвес домактар.

Долу болгаш долу эвес домактар дугайында билиг.

Долу эвес домактарны чугаага болгаш нарын домактарга ажыглаары.

Чаңгыс чугула кежигүңнүг домактарның синтаксистиг сайгарылгазы.

Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар.

Чаңгыс аймак кежигүннер дугайында билиг.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң янзы-бүрү чугаа кезектери-биле илереттинери.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң кандыг-даа (кол сөс, сөглөкчи, немелде, тодарадылга, байдал) домак кежигүнү болуру.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары: үн аяны, чагырыштырбас эвилелдер. Чаңгыс аймак кежигүннерге бижик демдектери.

Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактарга түңнекчи сөстөр болгаш оларга бижик демдектери. Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгалар, оларга бижик демдектери.

Адалга.

Адалга дугайында билиг. Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар. Адалганың интонациязы: домактың мурнунга, ортузунга болгаш соонга. Адалгаларны тускайлаары.

Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар дугайында билиг. Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактарлыг домактарга интонацияның ужур-дузазы.

Нарынчылтынган домактар.

Нарынчылтынган домактар дугайында билиг.

Домактың чаңгыс аймак кежигүннер дузазы-биле нарынчылтынары.

Тускайлаан кежигүннүг домактар.

Тодарадылгалар болгаш капсырылгаларны тускайлаары, оларга бижик демдектери.

Домактың делгеренгей кежигүннер-биле (причастиелиг бөлүглелдер, деепричастиелиг бөлүглелдер, деңнелгелиг бөлүглелдер-биле) нарынчылтынары, оларга бижик демдектери.

Домактың делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар-биле нарынчылтынары.

Домактың кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар-биле нарынчылтынары, оларга бижик демдектери болгаш интонацияның ужур-дузазы.

Нарынчылтынган домактарның синтаксистиг сайгарылгазы.

Чугаа, чугаалажып харылзажыры

болгаш чугаа культуразы

Монолог-чурумал Монолог-угаап боданышкын

Монолог-тоожушкун. Эртем-шинчилел ажылы – монологтуң бир хевири

Диалог

Тайылбыр бижик

«Тыва дыл» эртеминге 8 дугаар класска кичээлден дашкаар ажылдың календарь-тематиктиг планнаашкынны (КТП) башкы ажыл-чорудулгазының уг-шии, уругларның сонuurгалының болгаш кадыкшылының байдалынга дүүштүр, бөлүктөп дээш оон-даа өске аргалар-биле өскерттип ажылдап болур. КТП-ни боттандырарда, электроннуг (чурагайлыг) өөредилге курлавырларын ажыглаарының аргаларын кичээнгейге алып, өөредилге-методиктиг материалдарны (мультимедийлиг программалар, электроннуг номнар болгаш пособиелер, электроннуг библиотекалар, виртуалдыг лабораториялар, оюннуг программалар, өөредилгениң чурагайлыг курлавырларының чыындызы) бар, белеткеп каан курлавырга даяныр, ол ышкаш башкы боду чогаадып тургузуп алгаш ажыглаар. 2022-2023 өөредилге чылында ажыглаттынып турган «Кол ниити өөредилгениң 5-9 класстарынга «Төрээн (тыва) дыл» эртеминиң чижек өөредилге программасында» (Тургузукчулары: ф.э.к. К.Б. Доржу, Ч.А. Сарыглар. 2021.) чамдык темаларның туруштары Федералдыг ажылчын программада (2023ч.) өскерли бергени-биле календарь-тематиктиг план тургузарынга бергедээшкиннер туруп болур. Ынчангаш 2023-2024 өөредилге чылында федералдыг ажылчын программаже чоорту шилчииринге методиктиг дуза чедирер сорулга-биле чижек календарь-тематиктиг планнаашкын үшкү салгалдың ӨФКС негелделеринге дүүштүр немелделерни болгаш эдилгелерни Сарыглар Ч. А. ажылдап кылган.

Тыва дыл – Азия диптиң төвүнде чурттап чоруур түрк дылдыг чоннарның төлээзи болур тыва чоннуң төрээн дылы. Тыва дыл ук чоннуң аразында кол харылзажылга дылы болуп, ниитилелдиң аңгы-аңгы адырларында, эң ылаңгыя культура болгаш эртем төпттеринде ажыглаттынып болгаш амыдыралдың янзы-бүрү негелделерин хандырып чоруурундан аңгыда, дараазында хүлээлгелерни база күүседип турар:

- тываларның салгалдарының аразында харылзажылганың база бир аргазы бооп;
- тываларның өгбелериниң чүс-чүс чылдарда аас чугаа дамчыштыр салгап ап келгени тыва улустуң байлак аас чогаалының хөй янзы жанрларының шыгжаттынып, кадагалаттынганы дыл болуп;
- амгы үеде нептереп турар массалыг чепсектерниң, уран чүүл база культураның хөй аңгы хевирлери (жанрлары) байлаа-биле ажыглаттынып;
- сөс болгаш чечен чогаалдың чогааттынып, нептереп турарының бадыткалы болуп;
- өске эртемнерни шингээдип алырынга өзек болбушаан, уругларның бүгү талазы-биле сайзыралынга идиг болуп;
- эртемде чаа ажыдыышкыннарның дылы болбушаан;
- амыдыралдың аңгы-аңгы адырларындан бүгү информация, медээлерни дамчыдар болгаш чыырының кол аргазы болуп, тыва чонга бараан болуп чоруур.

делгемчип олуарын бадыткап турар.

Төрээн дылдың метапредметтиг (предметтен дашкаар азы ооң-биле чергелештир билип алып харылзашкак чүүлдер) хүлээлгелери уругларны школага бүгү талалыг хевирлээринге салдарлыг. Тыва дыл уругларның бодунуң көрүжүн шын илередиринге, угаап боданыышкынын, интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы аян-биле бодун сайзырадырынга, чаагай мөзү-бүдүшке хевирлээринге; чаа билиглерни, мергежилдерни шингээдип алырынга улуг ужур-дузалыг.

Төрөөн дыл кижиниң бот-хуузунда чонунуң (тыва кижиниң) иштики сагыш-сеткил культуразының болгаш чечен чогаалының байлактары-биле кижини төрөлгөтөнниң культура-төөгүлүг дуржулгазын байлакшытпышаан, ниитилелдин негелделеринге чаңчыктырар харылзаа чепсээ болур.

Кол школага 8 дугаар класска кластан дашкаар төрөөн (тыва) дылды өөредириниң сорулгалары:

- Иштики сагыш-сеткили аажок байлак, бедик мөзү-бүдүштүг база бот-медерели бедик, Россияга, ооң иштинде төрөөн Тывазынга, бодунуң чуртунга бердинген, шынчы; төрөөн тыва дылынга ынак болгаш ону эки билир, хүндүлээр хамаатыны кижизидери;

- төрөөн дылын культураның болуушкуну кылдыр медереп хүлээп ап, ону чугаа чорударының, амыдыралдын аңгы-аңгы адырларынга билиг, дуржулга чедип алырының болгаш ниитилелде тургустунган мораль-этиктиг негелделерин, дылдын эстетиктиг үнөзин медереп билириниң кол аргазы кылдыр хүлээп алыры;

- тыва дылды хүн бүрүдө амыдыралдын болгаш өөредилгениң ажыл-чорудулгазында ажыглаар аргаларның бирээзи кылдыр хүлээп алыры; кижилер аразында харылзаа тударының кол аргазы кылдыр ажыглаары, өөредилгениң бүгү талалыг кылдыныгларын шингээдип алырынга (ажыл-чорудулганың сорулгаларын тургузуп, оларны планнап, чугаага хамаарыштыр бот-хыналданы болгаш бот-эдилгени кылыр; чугула медээ бээр аргаларны ажыглаар; библиографтыг дилээшкinnerни кылып билир, словарьлар, энциклопедиялардан болгаш өске-даа бижимел барымдаалардан, массалыг медээ чепсектеринден болгаш Интернет четкизинден тыва дылда херек медээлерни, сөзүглелдерни тып, ушта бижип, эде тургузуп билир дээш о.ө.) ужур-дузалыг чугула дыл болуп турарын билиндирери;

- дыл системазының тургузуун, ону ажыглаарының дүрүмнерин, чугааның аянын болгаш литературлуг тыва дылдын кол негелделерин шингээдири; дылдын болуушкуннарын танып билири, оларны сайгарып, деңнеп, дүүштүрүп, бөлүктөп, үнөлөп билир арга-дуржулгазын сайзырадыры, аңаа даянып аас болгаш бижимел чугаа культуразын сагыыры, чугаа чорударының хевирлерин билири, аңгы-аңгы байдалдарга дылды ажыглап шыдаары, чугаа этикединиң негелделерин шингээдип алыры; бодунуң ажыглап турары (потенциалдыг) сөс курлавырын улам байыдары; чугаада ажыглаттыннып турар грамматиктиг аргаларны хемчээлин делгемчидери; чедип алган билиглерин, мергежил, чаңчылдарын өөредилге ажыл-чорудулгазынга болгаш хүн бүрүдө амыдыралынга чугаа чорудуп тура, ажыглаар аргаларын улам байыдып сайзырадыры дээш о.ө.

8 дугаар класска кичээлден дашкаар ажыл-чорудулгага өөренип шингээдип алып кол билиглери:

Дыл, дыл дугайында ниити билиглер Бүгү делегейниң төрөөн дылдар хүнүнүн дугайында.

Ноябрь 1 – тыва дыл хүнү.

Тыва дыл – улустуң аас чогаалының болгаш чечен чогаалының дылы.

7 класска өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын

Синтаксис болгаш пунктуация Сөс каттыжыышкыны.

Сөс каттыжыышкынының дугайында билиг.

Сөс каттыжыышкынының сөстен болгаш домактан ылгалы.

Сөс каттыжыышкынының холбажыр аргалары: башкарылга, хамааржылга, каттыжылга.

Бөдүүн болгаш нарын сөс каттыжыышкыны.

Сөс каттыжыышкынының синтаксистиг сайгарылгазы.

Домак.

Бөдүүн домак дугайында билиг (Домактың грамматиктиг ооргазы. Ийи составтыг,

чаңгыс составтыг домактар. Делгеренгей, делгеренгей эвес домактар).

Ийи составтыг (чугула кежигүннүг) домактар.

Домактын чугула кежигүннери.

Кол сөс биле сөглөкчинин аразында тире.

Кол сөс, ооң илереттинери.

Кол сөстүң көргүзүкчүлери.

Сөглөкчи, ооң илереттинери, хевирлери (кылыг сөстүг бөдүүн, кылыг сөстүг составтыг, ат сөстүг составтыг). Сөглөкчинин составында модальдыг сөстөр.

Делгеренгей эвес бөдүүн домактар.

Домактын синтаксистиг сайгарылгазы. Домактын ийиги черге кежигүннери.

Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларнын илереттинери.

Тодарадылга болгаш капсырылга, оларнын илереттинери.

Байдалдар, оларнын утка аайы-биле бөлүктери: үениң, туруштуң, кылдыныг аргазынын, чылдагаанның болгаш сорулганың, хемчегниң байдалдары. Байдалдарнын илереттинери.

Делгеренгей домактар дугайында билиг.

Домактын синтаксистиг сайгарылгазы

Чаңгыс составтыг (чугула кежигүннүг) домактар.

Чаңгыс составтыг домактар дугайында билиг.

Чаңгыс составтыг домактарнын хевирлери.

Сөглөкчи хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Тодаргай арынныг домак. Тодаргай эвес арынныг домак. Арын чок домактар.

Кол сөс хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Ат домактары.

Чаңгыс составтыг бөдүүн домактарнын сөзүглел тургузарынга ужур-дузазы.

Чаңгыс составтыг домактарнын синтаксистиг сайгарылгазы

Долу болгаш долу эвес домактар.

Долу болгаш долу эвес домактар дугайында билиг.

Долу эвес домактарны чугаага болгаш нарын домактарга ажыглаары.

Чаңгыс чугула кежигүннүг домактарнын синтаксистиг сайгарылгазы.

Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар.

Чаңгыс аймак кежигүннер дугайында билиг.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң янзы-бүрү чугаа кезектери-биле илереттинери.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң кандыг-даа (кол сөс, сөглөкчи, немелде, тодарадылга, байдал) домак кежигүнү болуру.

Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары: үн аяны, чагырыштырбас эвилелдер. Чаңгыс аймак кежигүннерге бижик демдектери.

Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактарга түңнекчи сөстөр болгаш оларга бижик демдектери. Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгалар, оларга бижик демдектери.

Адалга.

Адалга дугайында билиг. Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар. Адалганың интонациязы: домактын мурнунга, ортузунга болгаш соонга. Адалгаларны тускайлаары.

Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар дугайында билиг. Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактарлыг домактарга интонациянын ужур-дузазы.

Нарынчыттыг домактар.

Нарынчыттыг домактар дугайында билиг.

Домактын чаңгыс аймак кежигүннер дузазы-биле нарынчыттынары.

Тускайлаан кежигүннүг домактар.

Тодарадылгалар болгаш капсырылгаларны тускайлаары, оларга бижик демдектери.
Домактың делгеренгей кежигүннер-биле (причастиелиг бөлүглелдер, деепричастиелиг бөлүглелдер, деңнелгелиг бөлүглелдер-биле) нарынчыттынары, оларга бижик демдектери.

Домактың делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар-биле нарынчыттынары.
Домактың киирилде сөстөр болгаш киирилде домактар-биле нарынчыттынары, оларга бижик демдектери болгаш интонацияның ужур-дузазы.

Нарынчыттынган домактарның синтаксистиг сайгарылгазы.

Чугаа, чугаалажып харылзажыры

болгаш чугаа культуразы

Монолог-чурумал Монолог-угаап боданыышкын

Монолог-тоожуушкун. Эртем-шинчилел ажылы – монологтуң бир хевири

Диалог

Календарь-темалыг планнашкын

Тыва дыл

68 ш

Катаптаашкын – 4 шак.

Хыналда болгаш чогаадыкчы ажылдар (хыналда ажыл, эдертиг, чогаадыг, словарьлыг диктант, төлевилел дээш о.ө.) – 5 шак.

Курлавыр – 1 шак.

Теория болгаш практика – 58 шак.

№	Программа аайы-биле темалар	Бажыңга онаалга	Шактар саны	Эрттирер хүнү, айы	
				План	факт
	Бүгү делегейниң төрөөн дылдар хүнүнүң дугайында. Ноябрь 1 – тыва дыл хүнү. Тыва дыл болгаш улустуң аас чогаалы Тыва дыл – чечен чогаалдың дылы.	1.Мергежилг 6 2.Дүрүмнер өөренир арын 13 3.Мергежилге 18	3	03, 09, 10. 09.	
	7 класска өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын 1.Кылыг сөзү 2.Наречие. Өттүнүг сөстөр. 3.Дузалал чугаа кезектери 4.Сөзүглел	1.Кылыгсөзүңгө морфологтуг сайгарылыг:чугаалаан. 2.Мергежилге30 3.Мергежилге33 4.Мергежилге40	4	16,17, 23,24 09.	
	Синтаксис Сөс каттыжыышкыны. 1.Сөс каттыжыышкыннарының грамматиктиг уткалары 2.Сөс каттыжыышкыннарының өзек сөзүнүң аайы-биле бөлүктери 3.Сөс каттыжыышкыннарының холбаалары. Башкарылга холбаазы	1.Дүрүмнер өөренир 2.Мергежилге 49 3.Мергежилге57 4.Мергежилге61 5.Мергежилге 65 6. Мергежилге68	6	30. 09. 01, 07, 08,14,15.1 0.	

<p>4. Хамааржылга холбаазы 5. Каттыжылга холбаазы 6. Сөс каттыжыышкыннарының синтаксистиг сайгарылгазы.</p>				
<p>1. <i>Хыналда ажыл</i> 2. <i>ЧСК Угаан-боданыышкынныг чогаадыг «Орук сайзыралдың эгези»</i></p>	<p>1. Чогаадыг бижииринге белеткенир 2. 1-ги улдуңда өөрөнгөн чуулдерин катаптаар.</p>	2	21, 22. 10	
<p>Домак. 1. Бөдүүн домак дугайында билиг 2. Ийи составтыг домактар. 3. Кол сөс, ооң илереттинери. Кол сөстүң көргүзүкчүлери. 4. Сөглөкчи, ооң илереттинери. 5. Сөглөкчининг хевирлери: кылыг сөстүг бөдүүн, кылыг сөстүг составтыг, сөлекчилер. 6. Составтыг ат сөстүг сөглөкчилер. 7. Кол сөс биле сөглөкчининг аразында тире. 8. Сөглөкчининг составында модальдыг сөстөр. 9. Хыналда ажыл</p>	<p>1. Мергежилге 74 2. Домактар чогаадыр, сайгарар 3. Мергежилге 82 4. Мергежилге 87 5. Дүрүмнөр өөренир 6. Мергежилге 98 7. Чечен чогаал номнарындан чижектер 8. Мергежилге 114 9. Катаптаар.</p>	9	05, 11, 12, 18, 19, 25, 26. 11 02, 03. 12.	
<p>1. Домактын ийиги черге кезигүннери. 2. Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларның илереттинери. 3. Тодарадылга, ооң илереттинери. Капсырылга дугайында билиг. 4. Байдалдар, оларның утка аайы-биле бөлүктөрү. 5. Үениң байдалы, оот илереттинери 6. Хыналда ажыл 7. Кылдыныг аргазының, туруштуң байдалдары, оларның илереттинери. 8. Чылдагаанның болгаш сорулганың байдалдары, оларның илилереттинери, 9. Хемчегниң байдалдары, оларның илереттинери.</p>	<p>1. Дүрүмнөр өөренир 2. Мергежилге 124 3. Мергежилге 129 4. Мергежилге 135 5. Мергежилге 139 6. 2-ги улдуңда өөрөнгөн счүүлүн катаптаар. 7. Мергежилге 149 8. Мергежилге 152 9. Мергежилге 157</p>	9	09, 10, 16, 17, 23, 24. 12 13, 14, 20, 01.	

<p>1Тускайлаан кежигүннерлиг домактар, оларның ужур-дузазы.</p> <p>2. Домактың делгеренгей кежигүннер-биле нарынчыттынары</p> <p>3. Причастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей тодарадылгалар-биле домактың нарынчыттынары.</p> <p>4. Деепричастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей кежигүннер-биле домактың нарынчыттынары</p> <p>5. Деңнелгелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей кежигүннер-биле домактың нарынчыттынары</p>	<p>1.Мергежилге233</p> <p>2. Мергежилге237</p> <p>3Мергежилге242</p> <p>4.Мергежилге254</p> <p>5.Дүрүмнер өөренир</p>	5	14,15, 21,22, 28.04.	
<p>Адалга.</p> <p>1.Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар. Домактың адалгалар-биле нарынчыттынары</p> <p>2Адалгаларлыг домактарга бижик демдектекри</p>	<p>1.Дүрүм өөренир.</p> <p>2.Мергежилге266</p>	2	29.04. 05. 05.	
<p>1.Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар дугайында билиг.</p> <p>2Домактарның кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар-биле нарынчыттынары, оларга бижик демдекткри</p>	<p>1. Дүрүм өөренир.</p> <p>2. Мергежилге270</p>	2	06, 12, 05.	
<p>Чаңгыс кижиниң чугаазының янзылары Тоожуушкун.</p> <p>Чурумал Угаа боданыышкын</p>	1.Катаптаар	2	12,13, 05.	
<p>Катаптаашкын</p>	Хыналда ажылга белеткенир.	2	19,20, 26, 05	
<p><i>Хыналда ажыл</i></p>	Катаптаар	1	27 .0.5	

Прошнуровано, пронумеровано
скреплено печатью
всего страниц 14
« 03 » 09 2024 г.

